

Голові спеціалізованої вченої ради
ДФ 20.051.229
Карпатського національного
університету імені Василя Стефаника,
доктору економічних наук, професору
Дмитришин Лесі Ігорівні

РЕЦЕНЗІЯ

доктора економічних наук, професора, завідувача кафедри фінансів
Карпатського національного університету імені Василя Стефаника
Левандівського Омеляна Тарасовича на дисертаційну роботу Костенка
Володимира Анатолійовича «Еколого-економічна оцінка перспектив розвитку
зеленої економіки в західноукраїнському економічному регіоні в умовах
сталого розвитку», подану до захисту в разову спеціалізовану вчену раду
Карпатського національного університету імені Василя Стефаника на здобуття
ступеня доктора філософії з галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки за
спеціальністю 051 Економіка

Актуальність теми дисертації, зв'язок з науковими програмами, темами. Формування стратегічних засад розвитку вітчизняної зеленої економіки є актуальним завданням, зумовленим світовими орієнтирами сталого поступу та євроінтеграційними процесами. Інтеграція України до європейського простору передбачає адаптацію національного законодавства до екологічних вимог ЄС, насамперед у контексті реалізації цілей Європейського зеленого курсу щодо досягнення кліматичної нейтральності.

Впровадження принципів зеленої економіки, що базується на енергоефективності, відновлюваних джерелах енергії та мінімізації екологічних збитків, має критичне значення для України через її значну енергоємність. Сучасні геополітичні загрози та наслідки воєнних дій створюють серйозні бар'єри для екологічних реформ, проте водночас виступають каталізатором інноваційного та екологічно орієнтованого відновлення. Попри те, що зелений перехід здатний посилити економічну стійкість держави, її конкурентоспроможність на ринках ЄС та рівень життя громадян, цей потенціал стримується через брак цілісної державної стратегії в умовах євроінтеграції. Відтак особливої актуальності набувають наукові пошуки, спрямовані на обґрунтування стратегічних підходів до екологізації національного господарства з урахуванням майбутнього членства України в Європейському Союзі.

Наукові дослідження Костенка Володимира Анатолійовича тісно пов'язані з державними пріоритетами, зокрема з реалізацією Державної стратегії сталого розвитку України та ініціативами Міністерства освіти і науки України щодо впровадження засад «зеленої економіки». Методологічний базис та система індикаторів дисертації опираються на положення Європейського пакету циркулярної економіки (EU Circular Economy Package). Робота виконана в межах науково-дослідної теми Карпатського національного університету імені Василя Стефаника «Моделювання процесів управління в соціально-економічних системах» (д.р. 0113U005083, 2013–2027 рр.). Особистий внесок автора у

розробку цієї теми полягає в обґрунтуванні зеленої економіки в західноукраїнському економічному регіоні в умовах сталого розвитку на основі еколого-економічної оцінки.

Представлене дослідження відзначається високим ступенем актуальності та органічно вписується у сучасний науковий дискурс. Інтегруючи інструментарій економічної теорії, статистики та цифрових інновацій, робота спрямована на розв'язання пріоритетних завдань модернізації України, що визначає її глибокий теоретичний зміст та прикладну цінність для сучасної економічної науки.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації, їх вірогідність.

Головним результатом дисертаційного дослідження стало обґрунтування теоретико-методологічних засад формування стратегії зеленого економічного зростання України, а також визначення організаційно-інституційних контурів її реалізації у вимірі майбутнього членства в ЄС. Для розв'язання визначених завдань було задіяно комплекс загальнонаукових та специфічних методів: діалектичний, історико-логічний, системно-структурний аналіз економічних явищ, методи аналізу та синтезу, якісне й кількісне порівняння, експертне оцінювання, прогнозування та економіко-статистичне моделювання.

Дисертаційне дослідження ґрунтується на репрезентативній інформаційній та фактологічній базі. Її основу формують праці українських та іноземних науковців, присвячені питанням зеленого економічного зростання, сталого розвитку та економіки зеленого переходу. Важливою базою дослідження є теоретичні, методологічні й аналітичні напрацювання впливових міжнародних інституцій (Програми ООН з довкілля, ФАО, Світового банку, МВФ, ОЕСР, ЄБРР, ВЕФ, Європейської комісії та інших). Крім того, у роботі використано дані міжнародних наукометричних баз, звіти та аналітико-статистичні матеріали, а також офіційні статистичні показники України та Європейського Союзу.

Обґрунтованість наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації також підтверджена в процесі їх апробації на міжнародних науково-практичних конференціях, зокрема: Research in Science, Technology and Economics (Luxembourg, February 18–20, 2026), Advanced Technologies in Scientific Research (Rotterdam, February 25–27, 2026).

Аналіз змісту дисертації, анотації та опублікованих праць автора засвідчує, що всі сформульовані висновки й рекомендації є логічно послідовними, фактично підтвердженими та мають високий рівень достовірності й наукової аргументації.

Достовірність та наукова новизна одержаних результатів, повнота їх викладу в опублікованих працях.

Аналіз змісту дисертаційного дослідження Костенка Володимира Анатолійовича свідчить про беззаперечну наукову новизну його результатів, які відзначаються вираженням теоретико-методичним, аналітичним та прикладним спрямуванням. Серед ключових наукових здобутків автора, що мають суттєве теоретичне та практичне значення, варто виділити такі:

- 1) у дисертації вперше обґрунтовано концептуальну модель еколого-

економічної оцінки регіонів, що поєднує інтегральний, кластерний та сценарний підходи в єдину систему вимірювання «зеленої готовності»; розроблено методику побудови інтегрального індексу зеленої економіки на основі РСА з фіксованими вагами для забезпечення порівнянності у часі; побудовано сценарії «інерційного», «помірно-активного» та «прискореного» розвитку зеленої економіки визначенням ймовірностей міжкластерних переходів; розроблено дорожню карту розвитку зеленої економіки західноукраїнського регіону з інтеграцією механізмів ризик-менеджменту та показників моніторингу.

2) удосконалено: систему індикаторів еколого-економічного розвитку на регіональному рівні відповідно до стандартів SEEA та OECD; класифікацію регіонів за рівнем еколого-економічного розвитку шляхом використання нечіткої кластеризації для відображення перехідних станів.

3) набули подальшого розвитку: методичні засади поєднання індикаторного, статистичного та сценарного аналізу для обґрунтування регіональної політики зеленого зростання.

Основні положення дисертаційного дослідження відображено у 7 наукових працях, серед них: 5 наукових статей у фахових виданнях України, 2 – публікації в науково-практичних конференціях.

Зазначене дозволяє зробити висновок про те, що результати дисертаційного дослідження повною мірою оприлюднені до захисту та відображають елементи наукової новизни.

Практичне значення одержаних результатів. Основні результати дослідження знайшли своє практичне застосування в діяльності ТОВ «Ростімекс».

Теоретичні положення та практичні рекомендації дисертаційної роботи використані в навчальному процесі при викладанні курсів «Економіка природокористування та охорона довкілля» та «Прогнозування економічних процесів» для студентів спеціальності 051 Економіка на економічному факультеті Карпатського національного університету імені Василя Стефаника (довідка № 2026-01-26/06-12/1038 від 07.05.2026 р.).

Оцінка ідентичності анотації та основних положень дисертації.

Аналіз змісту анотації та основних положень тексту дисертаційного дослідження Костенка Володимира Анатолійовича, засвідчив їхню повну ідентичність в частині формулювання мети, об'єкту, предмету, завдань, положень новизни, висновків до розділів, загальних висновків. Загалом зміст анотації відтворює інформацію про методологію дослідження, способи аргументації положень, основні ідеї тексту дисертації, викладені стисло.

Анотація не містить інформації, яка була б відсутньою в дисертації. Дисертація та оприлюднена анотація оформлені згідно з Вимогами до оформлення дисертації, затвердженими наказом Міністерства освіти і науки України від 12.01.2017 № 40 (зі змінами), зареєстрованими в Міністерстві юстиції України 03.02.2017 за № 155/30023.

Дискусійні положення і зауваження щодо змісту дисертаційної роботи. Представлена дисертація є ґрунтовною науковою працею, виконаною на належному теоретичному рівні. Водночас оригінальність авторського погляду на окремі аспекти проблеми зумовлює появу певних дискусійних моментів, що спонукає до формулювання низки рекомендацій та уточнень

1. У першому розділі дисертації при аналізі терміну зеленої економіки (с.32) варто було би у таблиці 1.1. розширити пошуковий спектр визначень поза межами організацій, щоб виокремити домінуючі підходи до розуміння як моделі зеленої економіки та зеленого зростання.

2. У другому розділі дисертації при аналізі соціально-економічного розвитку з урахуванням екологічної компоненти в західноукраїнському економічному регіоні (с. 68-81) поза увагою здобувача залишаються вплив зеленої економіки на основні показники соціально-економічного розвитку західноукраїнського економічного регіону, ролі регіональних змін у розвитку зеленої економіки на загальнодержавному рівні.

3. У розділі 1.2 автор пропонує систему індикаторів та інтегральний показник еколого-економічного розвитку а також проводить оцінку екологічно-економічного стану західноукраїнського економічного регіону (81-95). Однак, бажано було б у тексті більше висвітлити джерела отримання первинних даних для цього розрахунку. Через відсутність частини інформації, виникає питання щодо практичної можливості формування необхідних показників.

4. Використовуючи зарубіжний досвід, доцільно було б включити порівняльну таблицю із зазначенням ключових інституційних факторів, які виступають каталізаторами успіху або, навпаки, бар'єрами на шляху впровадження зеленої економіки..

5. Представлена дисертація демонструє високий ступінь готовності, а її архітектоніка відзначається чіткою внутрішньою логікою. Разом з тим, зважаючи на інтенсивну еволюцію інструментів штучного інтелекту в економічному секторі, наукова цінність роботи зросла б за умови детальнішого аналізу етичних викликів та загроз алгоритмічної упередженості під час digital-технологій. Таке доповнення сприяло б комплекснішому осмисленню соціогуманітарного контексту цифрових трансформацій у еколого-економічній оцінці перспектив розвитку зеленої економіки в західноукраїнському економічному регіоні в умовах сталого розвитку .

Разом із цим висловлені рекомендації не знижують наукової цінності дослідження, виконаного на високому рівні.

Загальний висновок та оцінка дисертації. Беручи до уваги актуальність, новизну, важливість здобутих авторкою наукових результатів, їх обґрунтованість і достовірність, практичну цінність сформульованих положень і висновків, вважаю, що дисертаційна робота Костенка Володимира Анатолійовича є самостійним, оригінальним, завершеним науковим дослідженням, у якому вирішено актуальне наукове завдання в галузі знань Соціальні та поведінкові науки.

Високий рівень обґрунтованості, достовірність висновків, а також

практична і теоретична цінність здобутих результатів свідчать про те, що дисертація Костенка Володимира Анатолійовича є цілком самостійним та оригінальним дослідженням. Робота виконана на належному науковому рівні та забезпечує розв'язання важливого завдання у сфері соціальних і поведінкових наук.

Таким чином, дисертаційне дослідження на тему «Еколого-економічна оцінка перспектив розвитку зеленої економіки в західноукраїнському економічному регіоні в умовах сталого розвитку» відповідає вимогам Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» від 12.01.2022 № 44 (зі змінами) та Вимогам до оформлення дисертації, затвердженим наказом МОН України від 12.01.2017 № 40 (зі змінами), а її автор, Костенко Володимир Анатолійович, заслуговує на присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки за спеціальністю 051 Економіка.

Рецензент

доктор економічних наук, професор,
завідувач кафедри фінансів
Карпатського національного університету
імені Василя Стефаника

Омелян ЛЕВАНДІВСЬКИЙ